

Десет година Српске академије
изумитеља и научника

ПРОМОТЕРИ ЗНАЊА БУДУЋНОСТИ

Ових дана Академија ће прославити свој јубилеј десет година постојања. Ко су академици САНУ-а и шта су, Србији и свету, већ подарили?

Српска академија изумитеља и научника (САНУ) је организација која окупља изумитеље и научнике који имају примењене патенте у металургији, енергетици, екологији, пољопривреди, хидротехници, грађевинарству, дијагностици у техници и медицини, гумарству, сеизмичком инжењерству, заштити од различитих штетних зрачења, детекцији и проспекцији природних елемената... Истовремено, Академија промовише признате и применљиве патенте, посредује у трансферу технологија, учествује у реализацији разних пројеката, делује саветодавно, едукативно и одржава комуникацију са академијама и сличним организацијама изумитеља и научника у нас и у свету.

Већина патената академика САНУ-а се већ конкретно примењује у српској привреди. Нажалост, наше тржиште је мало и неразвијено; за неке патенте оно је и привредно неодрживо те зато траже своју применљивост на оној светској, глобалној пијаци. На пример, више патената наших изумитеља и научника, после неколико изложби "Архимедус" у Москви, успешно је представљено, примљено и примењено у пракси на тржиштима Русије, Казахстана, Азербејџана, Шпаније, Пакистана, неколико афричких држава, бивших југословенских република...

Пажњу стручне и научне јавности у Москви скренуо је наш софтвер за јавне набавке "Момент верзија 2011". Овим софтвером цео овај поступак је аутоматизован, води се електронски и тек кад се поступак заврши зна се ко је учествовао на тендеру и ко је добио посао. Зашто је то значајно? Зато

што се, како се оправдано сумња, само у Србији, због намештања тендера и корупције тим поводом, сваке године, из нашег буџета, изгуби једна милијарда долара и то баш за јавне набавке.

"Српска бронза РАР", легура алуминијума-цинка-бабра-магнезијума, нашег академика др Рате Нинковића, која је по својим особинама много боља од класичних бронзи, као нова технологија и нови материјал, у привреди смањује цену ремонта до 35 посто али и продужава радни век уређаја и постројења најмање за 30 посто. Ова бронза је већ позната на руском тржишту где има своју робну марку па се и, као први српски "ноу-хау", производи у тој великој земљи.

Проспекција терена помоћу уређаја "Радијан 2011", који ради на принципу одзива електро-магнетног-таласа, дело је академика САНУ-а Звонимира Јанковића, иначе нашег пуковника у пензији. Помоћу овог уређаја може се вршити проспекција свих елемената Менделејевог система и њихових једињења. Шта то значи? Па, да се овим уређајем може испитати комплетно подземно рудно богатство одређеног подручја, односно да се оно може, са великим процентом тачности, дефинисати са позиције три димезије, а то значи дубина доње и горње зоне као и сам обим рудног тела. И то без икаквог бушења терена!

Полифазни мотор са унутрашњим сагоревањем, по патенту академика САНУ-а инжењера Тихомира Сича, има много боље перформансе од стандардних мотора па је и он представљен у такмичарском делу на изложби патената у Москви. Сич је недавно представио и ново решење ветрогенерато-

ра који са три пута мањом брзином ветра постиже боље ефекте од већ познатих, класичних система. Ови патенти нашег Суботичанина постављају зато нове темеље технике и померају границе знања старе више од сто година.

"Систем ДЦ 90" академика др Зорана Пешковића, патент је из области сеизмике. Наиме, овим патентом он спасава објекте од рушења па није претерано рећи да је овај Србин - доскочио земљотресима. Он наглашава да је веома важно да они објекти где борави много људи, а нарочито деца (обданишта, школе и факултети) буду заштићени његовим системом којим је, на пример, недавно реконструисана и резиденција председника Азербејџана.

Поменимо и друге изуме. На пример, ту су патенти академика Мате Зупца из области обновљивих извора енергије из биомасе као и његова еколошка производња хране за животиње, производња ђубрива и еколошки грађевински материјали за јефтину изградњу објеката. Ови патенти су на сајму у Бриселу добили Гран При, а аутор је постао и почасни грађанин Брисела.

Ту су и патенти у гумарству и производњи транспортних тракастих система, а Академија има, из области здравства и медицине, чак пет академика који су патентирали своја решења. Двојица од њих поседују и руске патенте за своје изуме, као и дозволе за њихову производњу за руско тржиште.

На крају, ако је точак био револуционарно откриће прошлости онда су сигурно - осцилације будућност. Патенти из те области академика Вељка Милковића представљају револуцију и у техници и у науци. Док скоро сви размишљају о добијању енергије из воде, ветра, сунца или нуклеарног процеса, академик Милковић комбиную осцилације као природну појаву и човека. Врло, врло једноставна а корисна решења.

Ни то није све. Међу академицима САНУ-а су и они који су Србији и свету подарили своја оригинална патентна решења и за агреар, грађевину, дијагностику у машинству, заштиту од поплава... Они су, истовремено, и аутори бројних научних и стручних дела и добитници многих домаћих и светских признања и награда. Поменимо само академике Богдана Тодорова, Радета Милутиновића, Саву Бојовића, Душанку Мандић, Саву Радовића, Драгишу Вучковића, Николу Жегарца, Зорана Дујаковића, Николу Ковачића, Владимира Гоцевског, Велимира Грујићића, Бранка Бабића, Елбруса Созанова...

Иако је Академија превасходно посвећена изумима и научном раду, она брине и о својој држави и народу. Академици покушавају да делују превентивно и едукативно и укажу на бројне аномалије у нашем привредно-политичком систему. У том циљу Академија је недавно организовала неколико запажених међународних саветовања и тематских семинара на којима је било речи о системској борби против корупције, криминала, монопола и картела не само у привреди, као и о тешком и недовољно регулисаном положају изумитељства у нас. Али, осим што су указали на ове проблеме, српски академици су понудили и конкретна решења за њихово превазилажење. Но, о томе, другом приликом.

Више информација о САНУ-у можете потражити на њиховом званичном сајту www.sain.rs.

Текст и фотографија
Душан Маринковић